

Parma, 17 november 2010

Nya forskningsresultat om EU-konsumenternas uppfattning om livsmedelsrelaterade risker

De flesta européer förknippar mat och måltider med njutning. Enligt en ny Eurobarometerundersökning som presenteras idag är de som känner oro över eventuella risker med maten mer benägna att oroa sig över kemiska ämnen än bakterier eller hälso- och näringsmässiga faktorer. Undersökningen visade även att de flesta européer har förtroende för såväl de nationella myndigheterna för livsmedelssäkerhet som den europeiska myndigheten som informationskällor för eventuella livsmedelsrisker.

”Det är väsentligt att förstå hur konsumenterna upplever riskerna för att kunna informera om livsmedelssäkerhet på ett tydligt och effektivt sätt vid rätt tidpunkt. Resultaten i Eurobarometern visar hur viktigt Efsas arbete är och bekräftar på nytt att myndigheten är en tillförlitlig informationskälla. Efsa kommer att använda dessa lärdomar vid utformningen av vår framtida kommunikation” säger Catherine Geslain-Lanéelle, verkställande direktör för Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet.

På frågan om sin inställning till mat svarade en majoritet att de i stor utsträckning förknippade mat och måltider med njutning, exempelvis att välja färska råvaror och välsmakande livsmedel (58 procent), eller att inta en måltid tillsammans med familj eller vänner (54 procent). Mindre än hälften av dem som svarade (44 procent) ansåg att det var viktigt att maten hade ett lågt pris och gav mättnad. Färre ansåg att det var viktigt att maten var säker (37 procent) eller tänkte på näringsmässiga faktorer som att kontrollera matens kalori- eller näringsinnehåll (23 procent).

I jämförelse med andra risker som kunde påverka dem personligen svarade fler EU-medborgare att sannolikheten att den ekonomiska krisen (20 procent) och miljöförstörelsen (18 procent) skulle påverka deras liv var större än risken att maten eventuellt skulle skada deras hälsa (11 procent).

Allmänhetens oro över livsmedelsrelaterade risker

Det fanns ingen enskild riskfaktor som rör livsmedel som spontant nämndes av en majoritet av dem som svarade – 19 procent angav kemikalier, bekämpningsmedel och andra ämnen som de främsta källorna till oro, medan en av tio svarade att maten inte utgjorde något problem över huvudtaget. När de därefter ombads kommentera en lista med möjliga risker förknippade med livsmedel, uppgav de svarande att de kände sig ”mycket oroliga” för följande risker: rester av kemiska bekämpningsmedel i frukt, grönsaker och spannmål 31 procent (en ökning med 3 procentenheter sedan 2005), antibiotika eller hormoner i kött 30 procent (en ökning med 3 enheter sedan 2005), livsmedel från klonade djur 30 procent och miljögifter som kvicksilver i fisk och dioxiner i fläskkött 29 procent (en ökning med 3 enheter sedan 2005). Färre personer var ”mycket oroliga” över bakterier i maten (23 procent) och ännu färre över eventuella näringsrisker som att gå upp i vikt (15 procent) eller att deras mat var ohälsosam/obalanserad (15 procent).

Allmänhetens förtroende för informationskällor för livsmedelsrelaterade risker

Undersökningen visade att EU-medborgarna hade störst förtroende för information de fick från läkare och annan hälso- och sjukvårdspersonal (84 procent), följt av familj och vänner (82 procent),

konsumentorganisationer (76 procent), vetenskapsmän (73 procent) och miljöskyddsgrupper (71 procent). Förtroendet för de nationella myndigheterna för livsmedelssäkerhet och den europeiska myndigheten (Efsa) samt EU-institutionerna var relativt högt med 64 procent respektive 57 procent, medan förtroendet för de nationella regeringarna låg på 47 procent.

På frågan om hur de reagerar på information i media eller på Internet som rör livsmedel, svarade ungefär hälften att de inte bryr sig om informationen från media eller att de oroar sig men inte ändrar sina matvanor. Det tycks finnas en större benägenhet att inte bry sig om information som gäller kost och hälsa (29 procent) än information om livsmedelsrisker (24 procent).

EU:s system för livsmedelssäkerhet – konsumenterna känner sig skyddade

Det råder en bred samsyn kring att myndigheterna arbetar mycket för att garantera att maten är säker i Europa, att myndigheterna agerar snabbt, grundar sina beslut på vetenskapliga belägg och att informationen till allmänheten om livsmedelsrisker är bra. Samsynen är större i denna undersökning än 2005. Åsikterna går mer i sår när det gäller huruvida vetenskapliga råd och myndigheter är oberoende av andra intressen. Även om 46 procent av de svarande håller med om att myndigheterna inom EU sätter medborgarnas hälsa före producenternas vinster (en ökning med 7 procentenheter sedan 2005) håller 42 procent inte med om detta uttalande och 12 procent vet inte. Över 81 procent anser att myndigheterna borde göra mer för att garantera hälsosamma livsmedel och för att informera allmänheten om bra matvanor och en hälsosam livsstil.

”Undersökningen ger oss verkligen en fascinerande inblick i vad EU:s medborgare i dag anser om livsmedel och eventuella risker med livsmedel och vi är glada att kunna dela med oss av resultaten till våra kollegor i EU:s medlemsstater”, säger Anne-Laure Gassin, kommunikationschef på Efsa. ”Det är också positivt att notera att mat förknippas med njutning, att både de nationella myndigheterna för livsmedelssäkerhet och den europeiska myndigheten anses göra ett bra arbete och, i synnerhet, att forskarna i stor utsträckning anses vara tillförlitliga informationskällor.”

Resultaten från Eurobarometern kommer att utgöra en viktig resurs inför ytterligare forskning om förhållandet mellan tillit till informationskällor, förtroende för myndigheter och uppfattning om livsmedelsrisker.

Not till redaktören

Detta var andra gången inom loppet av fem år som en undersökning av den här typen genomfördes på uppdrag av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet (Efsa). Målen för undersökningen var att få en inblick i konsumenternas oro kring livsmedel och risker som förknippas med livsmedelskedjan samt att få en uppfattning om hur stort konsumenternas förtroende är för myndigheter när det gäller frågor om livsmedelssäkerhet.

Undersökningen baserades på ett representativt urval av 26 691 personer, 15 år eller äldre, i samtliga 27 medlemsstater. Den genomfördes genom personliga intervjuer med konsumenter på deras modersmål mellan den 9 och 30 juni 2010. Svaren i undersökningen representerar åsikterna hos över 500 miljoner europeiska konsumenter. Siffran 1 procent representerar alltså åsikterna hos 5 miljoner konsumenter, vilket betyder att även små procenttal visar ett stort antal personers åsikter. Undersökningen utfördes av TNS Opinion and Social network.

De viktigaste källorna till oro i medlemsstaterna

Rester från bekämpningsmedel i frukt, grönsaker och spannmål – är totalt sett den främsta oroskällan i 12 medlemsstater: Grekland (91 procent), Litauen (88 procent), Italien (85 procent), Luxemburg (85 procent), Bulgarien (84 procent), Ungern (84 procent), Frankrike (80 procent), Malta (77 procent), Slovenien (75 procent), Tyskland (75 procent), Belgien (72 procent) och Österrike (67 procent).

Livsmedlens kvalitet och färskhet – är mycket viktig i Lettland (94 procent), Litauen (88 procent), Portugal (86 procent), Spanien (80 procent), Danmark (77 procent), Malta (77 procent), Estland (74 procent) och Irland (66 procent).

Välbefinnandet för djuren inom livsmedelsindustrin – är mycket viktig i följande länder: Sverige (74 procent), Finland (66 procent) och Storbritannien (67 procent).

Matförgiftning från bakterier som salmonella i ägg eller listeria i ost – är viktigast i Bulgarien (84 procent), Tjeckien (77 procent) och Slovakien (72 procent).

Tillsatser som färgämnen, konserveringsmedel eller smakämnen i mat eller dryck – är mycket viktig i Polen (79 procent) och Rumänien (70 procent).

Rester som antibiotika eller hormoner i kött – är det viktigaste i Cypern (99 procent) och Nederländerna (63 procent).

80 procent av dem som svarade i Frankrike uttryckte lika stor oro över **miljögifter** som kvicksilver som över **rester av bekämpningsmedel**. I Österrike var två frågor lika viktiga för de svarande – **bekämpningsmedel och GMO**, med 67 procent för vardera.

För mediefrågor, kontakta:

Steve Pagani, chef för presstjänsten

Tfn: +39 0521 036 149

E-postadress: Press@efsa.europa.eu